

Zvukový súbor

[zacnime-si-s-obcianskou-vedou-stromosvet_xo5ocDwy 1.mp4](#)

Prepis

Rečník 2: Moderátorka – Mária Habrmanová

Rečník 3: Host' – Alena Vaľková

00:00:05 Rečník 2

Ing. Alena Vaľková z občianskeho združenia Stromosvet nám porozpráva o skúsenostiach s občianskou vedou na Slovensku a projekte City Nature Challenge.

00:00:16 Rečník 2

Nech sa páči.

00:00:17 Rečník 3

Ďakujem, naše občianske združenie Stromosvet sa snaží inšpirovať a motivovať obyvateľov miest k všímavosti v prírode, a tento rok 2021 sme sa zapojili do medzinárodnej globálnej výzvy City Nature Challenge,

00:00:33 Rečník 3

ktorá zapája obyvateľov miest do pozorovania voľne žijúcich druhov v prírode,

00:00:41 Rečník 3

čím zbierajú dáta pre monitorovanie biodiverzity.

00:00:49 Rečník 3

Tento projekt poznáme zo zahraničia a hlavnými organizátormi výzvy City Nature Challenge sú Prírodovedné múzeum Los Angeles County a Kalifornská akadémia vied.

00:01:02 Rečník 3

Naše občianske združenie splnilo podmienky stať sa miestnym organizátorom pre Bratislavu v roku 2021. Tento projekt ma zaujal, pretože prepája ľudí, prírodu a vedu.

00:01:15 Rečník 3

A chceli sme priniesť túto iniciatívu aj na Slovensko. Cieľom je poukázať na rozmanitosť prírody v meste, prispieť k mapovaniu biodiverzity a k ochrane biodiverzity v mestách.

00:01:29 Rečník 2

Ďakujem. Ako ste už spomínali, túto spoluprácu ste nadviazali s organizáciou/projektom City Nature Challenge.

00:01:40 Rečník 2

Keby ste nám o tom vedeli niečo v krátkosti povedať, ako ste spoluprácu nadviazali a ako sa s nimi spolupracuje ďalej?

00:01:49 Rečník 3

My sme pri organizácii ako miestny organizátor v Bratislave nadviazali spoluprácu s viacerými organizátormi, teda viacerými organizáciami tu na Slovensku, v Bratislave.

00:02:02 Rečník 3

Boli to hlavné mesto Bratislava, Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky a jeho pridružené celky a takisto mestské lesy v Bratislave.

00:02:14 Rečník 3

Hlavní organizátori nám veľmi pomohli zdieľaním skúseností pri organizovaní a pripravili nás na mnohé prípadné prekážky, ktoré by mohli nastať počas organizácie, a zároveň

00:02:32 Rečník 3

sme sa snažili osloviť rôzne výskumné univerzitné pracoviská, napríklad Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského, ktorí nám pomáhali neskôr pri zvyšovaní vlastnej kvality dát, presnosti dát, a identifikácii jednotlivých druhov pozorovaných druhov.

00:02:53 Rečník 2

Táto aplikácia, už ste ju spomínali - iNaturalist, tak ak je dostupná občanom, je zadarmo alebo ako sa vedia občania dostať k tejto aplikácii? Môžete nám niečo o nej povedať?

00:03:10 Rečník 3

Platforma iNaturalis je voľne dostupná a ktokoľvek ju môže používať buď prostredníctvom webového prehliadača, alebo si ju stiahnuť do svojho mobilného telefónu. Vlastne pomáha aj spoznávať podporované druhy. Akékoľvek rastliny, živočíchy alebo huby.

00:03:26 Rečník 3

Zaznamenáva sa prostredie pomocou fotografií a je tam vždy údaj o lokalite a v čase pozorovania. Výnimkou je pozorovanie druhov, ktoré sú vzácne alebo ohrozené. Vtedy je tá presná lokalita skrytá zámerne.

00:03:47 Rečník 2

Aplikácia iNaturalist umožňuje zozbierať údaje,

00:03:51 Rečník 2

a tieto údaje potom nejakou formou alebo výstupy publikujete? Dostanú sa k nim vedci, študenti alebo občania bežne? Dáta o pozorovaniach voľne žijúcich druhov sú voľne dostupné a ktokoľvek

00:04:08 Rečník 3

kto má záujem, či zo strany vedeckých pracovníkov, študentov alebo rôznych organizácií, ochrany životného prostredia si ich môže stiahnuť. Sú zároveň prenášané do globálneho fondu-

00:04:22 Rečník 3

Informačného fondu pre biodiverzitu.

00:04:25 Rečník 3

A celosvetovo sú používané, teda citované vo viacerých vedeckých štúdiách. Bolo by do budúcnosti určite prínosné, pokiaľ by túto aplikáciu alebo platformu využívali viac aj na univerzitách, je možné v tej v tej aplikácii vytvárať vlastné projekty.

00:04:51 Rečník 3

A tak získavať dáta aj zapojenia širšej verejnosti.

00:04:59 Rečník 2

Ešte by ma zaujímalo, či dávate občanom do povedomia váš projekt formou nejakých výziev alebo nejakých aktivít, či ste organizovali nejaké podujatia alebo plánujete v budúcnosti organizovať?

00:05:12 Rečník 3

Globálna výzva City Nature Challenge bola tento rok ovplyvnená pandémiou, takže bola zameraná skôr na spoluprácu medzi mestami ako na súťaž.

00:05:23 Rečník 3

Avšak podarilo sa nám s partnermi v Bratislave zorganizovať niekoľko sprievodných podujatí. Občania sa mali možnosť zapojiť.

00:05:33 Rečník 2

Ďakujem veľmi pekne.

00:05:34 Rečník 2

A čo sa teda samotného projektu týka, tak keď ste nadväzovali spoluprácu s vašimi partnermi, narazili ste na nejaký problém?

00:05:43 Rečník 2

Alebo všetko bolo v poriadku?

00:05:46 Rečník 2

To by nás teda zaujímalo. Ako ste o projekt žiadali, ako by vedel o projekt požiadať občan alebo vedec? Respektíve stretli ste sa s nejakými úskaliami pri podávaní projektu?

00:05:59 Rečník 3

Povedala by som, že koncept občianskej vedy je na Slovensku zatiaľ málo známy, zdalo sa, že aj ochota občanov závisí teda od toho povedomia v tejto oblasti.

00:06:15 Rečník 3

Myslím si, že je dôležité sa vždy zamerať na hľadanie možností a širšej propagácie, a toho, ako oslovíť cieľovú skupinu. Toto by som považovala za také úskalie.

00:06:30 Rečník 2

A z praktického hľadiska má projekt, lebo pravdepodobne teda ešte neskončil, praktický efekt? Zmenilo sa niečo? Aj z pohľadu vašej organizácie alebo z pohľadu občanov, bádajte nejaké zmeny?

00:06:47 Rečník 2

Prispel projekt k nejakému zlepšeniu?

00:06:50 Rečník 3

Áno, globálna výzva City Nature Challenge sa organizuje vlastne každý rok. Toto bol taký pilotný ročník v Bratislave. Napriek nižšej účasti sme zaznamenali na území Bratislavy aj pozorovania vzácných a zaujímavých druhov. Celkovo bolo za 4 dni výzvy City Nature Challenge 2021 zaznamenaných viac ako 1.2 milióna pozorovaní. Z toho identifikovaných bolo viac ako 40 300 druhov.

00:07:21 Rečník 3

Vrátane 2100 ohrozených a

00:07:25 Rečník 3

vzácných druhov.

00:07:27 Rečník 3

Cieľom je zároveň inšpirovať občanov k všímavosti v prírode a

00:07:40 Rečník 3

prispieť k monitorovaniu dát v oblasti biodiverzity, a

00:07:46 Rečník 3

tak zároveň prispieť k jej ochrane. A tie dáta sú vlastne využiteľné pre výskum. V Bratislave sa nám podarilo dosiahnuť významný podiel pozorovaní, ktoré spĺňajú kritériá pre výskum.

00:08:00 Rečník 3

To znamená, že sú potvrdené viacerými užívateľmi, tie druhy. Tiež k tomu prispeli aj viaceré katedry Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, takže mali sme viac ako 80% podiel.

00:08:15 Rečník 3

Takzvaných "research gradov" - pozorovaní.

00:08:18 Rečník 2

Tak to je veľmi povzbudivé, pretože vo veľkej miere tento váš projekt prispieva k výskumu. A k samotnému, teda vzdelávaniu, čiže vie sa tam prepojiť viacero oblastí. Ktoré oblasti či už vedné, alebo sociálne, viete v tomto projekte dať dokopy? S kým všetkým ste spolupracovali?

00:08:45 Rečník 3

Jednak využíva sa tá prírodovedná aplikácia, ktorej tvorcami sú

00:08:55 Rečník 3

Kalifornská akadémia vied a organizácia National Geographic. Je to prírodovedná aplikácia, a tie dáta je možné využiť aj z hľadiska lokálneho monitorovania. Myslím, že nevyužitý potenciál je v zapojení študentov prírodovedných odborov a tiež vedeckých pracovníkov, ktorí sa venujú výskumu konkrétnych druhov v danej lokalite.

00:09:26 Rečník 3

A zároveň lokálne monitorovanie môže prispieť

00:09:30 Rečník 3

napríklad k monitorovaniu inváznych druhov k informovanejším rozhodnutiam zo strany organizácií a ochrany životného prostredia.

00:09:39 Rečník 2

Ďakujem veľmi pekne, a teda na záver by som sa len chcela spýtať, aká je vízia projektu, viete si predstaviť napredovanie aj do budúcnosti a v čom vidíte nejaký pokrok a zlepšenie?

00:09:54 Rečník 3

Veľmi radi by sme pokračovali v ďalších ročníkoch City Nature Challenge.

00:10:01 Rečník 3

1. Ročník sme zorganizovali zatiaľ z vlastných zdrojov a budeme hľadať možnosti grantovej alebo inej finančnej podpory.

00:10:10 Rečník 3

A boli by sme radi, keby sa tento projekt rozšíril aj povedzme do ďalších miest na Slovensku.

00:10:17 Rečník 2

Ďakujem veľmi pekne, pani Vaľková nám porozprávala o skúsenostiach s občianskou vedou a ďakujem jej veľmi pekne za rozhovor.

00:10:27 Rečník 3

Ďakujem veľmi pekne.